

Versenyjog (2)

Nagy Csongor István

Versenykorlátozó megállapodások

Kartellek, vertikális és horizontális
megállapodások

Versenykorlátozó megállapodások fajtái

- **Horizontális megállapodások:** versenytársak közötti együttműködés.
- **Vertikális megállapodások:** a termelési-forgalmazási lánc különböző szintjein aktív vállalkozások közötti megállapodások (gyártó-nagyker, nagyker-kisker, bányagyár stb.).

Mi tekinthető megállapodásnak?

- **Megállapodás:** szóban, írásban, ráutaló magatartással.
- **Összehangolt magatartás.**
- **Vállalkozások társulásainak döntései** (kamarák, érdekvédelmi szervezetek, egyesületek stb.).

Kartelltilalom: automatikusan tiltott megállapodások

- Versenykorlátozó megállapodás tilalma:
 - **Árkartell** (pl. két versenytárs üdítőgyártó megállapodik az árak együttes növelésében)
 - **Piacfelosztás** (pl. két versenytárs számítógépgyártó vállalat megállapodik, hogy nem versenyeznek egymással/nem támadják meg egymást a másik „honos” területén)
 - **Termelés korlátozása** (pl. termelési kvótákban való megegyezés)
 - **Információcsere** (szenzitív, friss üzleti információk)
 - **Tendereken történő összejátszás**
 - Tenderek előzetes felosztása
 - Ajánlatok egyeztetése
- Ezek a megállapodások **tiltottak és jogellenesek, függetlenül a megállapodás formájától** (kifejezett, hallgatólagos, szóbeli vagy írásbeli) **a vállalat piaci erejétől vagy részesedésétől.**

Kartelltilalom – Megállapodhatok úgy, hogy nem tudok róla?

- Ha részt veszek egy versenyellenes megbeszélésen, nekem kell **bizonyítanom**, hogy nem vagyok kartelltag!
- Ha versenyellenes megállapodás/ülés van, a versenyjog elvárja tőlem, hogy **kifejezetten elhatárolódjak**, nem elég hallgatni!
- Akkor is kartelltagnak számítok, ha az ülésen olyan beosztott vett részt, aki **nem rendelkezik képviseleti joggal**.
- Összetett és intézményesített kartellek (**egységes és folyamatos jogsértés**): ha benne vagy akkor benne vagy! (Ráadásul az elévülés csak a jogsértés megszűnésével kezdődik!)
- Ha kéretlenül üzleti információt kapok, az önmagában még nem versenyellenes, viszont vélelmezett lehet, hogy én ennek tükrében alakítottam ki az áraitam.

Vannak azonban jogszerű horizontális megállapodások!

- Természetesen **nem minden versenytársak közötti együttműködés tiltott!**
 - K+F
 - gyártási
 - beszerzési
 - értékesítési
 - szabványosítási
 - Környezetvédelmi
- megállapodások
*tényleges vagy potenciális
versenytársak között*

Vertikális megállapodások

- **Vertikális megállapodás:** a piaci verseny különböző szintjén levő szereplők között kötött megállapodás pl. forgalmazás, franchise.
- Amennyiben a szállító piaci részesedése nem haladja meg a **30%-ot** általában jogszerű a megállapodás, **DE vigyázat:** vannak kikötések, amelyek ilyenkor is tiltottak!
- **Fekete/Tilos:**
 - **minimális vagy rögzített viszontadási ár** meghatározása (de maximális vagy ajánlott ár nem tilos);
 - **továbbértékesítési terület/vevőkör korlátozásai**, kivéve pl. aktív eladások korlátozása (de: passzív eladások nem korlátozhatók)
- **Szürke:**
 - kizárólagos vétel / **versenytilalmi kikötés** (5 évre, 30% alatt, megújítható)
 - versenytilalmi kikötés a **megállapodás megszűnése utánra** (1 év)

Erőfölénnyel való visszaélés

- Erőfölény fennállása nem tiltott, az azzal való **visszaélés** azonban igen.
- **Kizsákmányoló** és **kiszorító** jellegű visszaélések.

Erőfölény fogalma

- Erőfölény: „gazdasági tevékenységét a piac többi résztvevőjétől **nagymértékben függetlenül** folytathatja, anélkül, hogy piaci magatartásának meghatározásakor érdemben tekintettel kellene lennie versenytársainak, szállítóinak, vevőinek és más üzletfeleinek vele kapcsolatos piaci magatartására.”
- **Szemponatok:** piaci részesedés, relatív piaci részesedés, piacra lépési korlátok, technológiai előnyök stb.
- Erőfölényes helyzet adott releváns piacon vizsgálándó – piaci részesedés
 - 40% felett → valószínű
 - 25% alatt → valószínűtlen
 - Közötte → attól függ...

Fontosabb visszaélési tényállások

- Túlzottan magas árak
- Felfaló árazás
- Árprés
- Árukapcsolás
- Szerződéskötéstől való indokolatlan elzárkózás, nélkülözhetetlen eszközök

Túlzottan magas árak

- **Túlzottan magas árak:** a domináns vállalkozás gazdasági erőfölényét kihasználva olyan magas árakat érvényesít, amelyeket versenykörülmények között nem tudna érvényesíteni.
- **Módszertan:** ár-költség összehasonlítás, összehasonlító elemzés.

Felfaló árazás

- **Önköltség alatti árak.**
- Átlagos változó költségek alatti árak mindig visszaélésszerűek.
- Átlagos változó költségek feletti, de az átlagos teljes költségek alatti árak is visszaélésszerűek lehetnek, ha egyéb körülmények ezt indokolják.

Árprés

- A túlzottan magas árak és a felfaló árazás kombinációja.
- Az upstream piacon (felső piac) erőfölényben lévő szolgáltató úgy növeli ezen a piacon az árakat, hogy ezzel egy időben csökkenti a downstream piacon (alsó piac) érvényesített árait. Ezzel a konkurencia árrését összepréseli.

Árukapcsolás

- Az erőfölényben lévő vállalkozás az általa dominált piac termékét (dominált piac) összekapcsolja egy olyan piac termékével, ahol működő verseny van (kompetitív piac). Ezzel kiterjesztheti erőfölényét erre a kapcsolódó piacra is.

Szerződéskötéstől való indokolatlan elzárkózás/nélkülözhetetlen eszközök

- Amennyiben valamely eszköz használata egy másik vállalkozás számára szükséges annak érdekében, hogy az a piacon működjön (híd, vasút, kikötő, hálózat stb.), hozzáférési kötelezettség írható elő, feltéve, hogy ennek egyéb feltételei is teljesülnek.

További visszaélési tényállások

- Hosszú távú kizárólagos szerződések
- Diszkrimináció
- Árkedvezmények

EU és magyar versenyjog (versenykorlátozó megállapodás és erőfölénnyel való visszaélés)

- Az uniós és a nemzeti versenyjogok egymással **párhuzamosan** érvényesülnek.
- Ha egy magatartás, megállapodás stb. **érinti a tagállamközi kereskedelmet**, EU jog hatálya alá tartozik. Egyébként a tagállami szabályozást kell alkalmazni.
- Egy **centralizált jog decentralizált alkalmazása**.
- Az uniós versenyjogot a tagállami (közigazgatási szervek, bíróságok) és az EU szervek (Európai Bizottság, Törvényszék, Európai Bíróság) egyaránt kötelesek alkalmazni.

Fúziókontroll

- **Vállalatok összefonódásának ellenőrzése**
- **Mi tekinthető összefonódásnak:**
 - **Összeolvadás, beolvadás**, vállalkozás része egy másik vállalkozás részévé válik.
 - Közvetlen vagy közvetett **irányítás szerzése**.
 - Egymástól független vállalkozások közösen hoznak létre általuk irányított olyan vállalkozást, amely egy önálló vállalkozás valamennyi funkcióját tartósan képes ellátni (**teljes funkciójú közös vállalat**).
- **Forgalmi küszöb**

Fúziókontroll eljárása

- **EU-s** engedélyezési eljárás – többlépcsős, kötelező határidőkkel
- **Magyar** eljárás: notifikációs/bejelentési eljárás
- Az összefonódás **érdemi vizsgálata**
Ún. „SIEC teszt” („significant impediment to effective competition) a GVH és a Bizottság előtt is
Egy összefonódás csak akkor engedélyezhető, ha az **„nem csökkenti jelentős mértékben a versenyt az érintett piacon**, különösen gazdasági erőfölény létrehozása vagy megerősítése következményeként”
Előzetes vagy utólagos **feltétel / kötelezettségvállalás** előírható! (pl. egy üzem eladása független harmadik személynek, diszkrimináció-tilalom előírása)

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!